

УДК 330.101.541

***Б. М. Юськів**, д. політ. н., проф.,
проф. кафедри економічної кібернетики Рівненського
державного гуманітарного університету
(Україна, м.Рівне)*

**Особливості інформаційного забезпечення проектів
транскордонної співпраці України та Білорусі**

*Робота виконана на кафедрі економічної
кібернетики РДГУ*

Розглядається інформаційне забезпечення проектів транскордонної співпраці Євро регіону "Буг". На прикладі Інтернет-сайті показано, що практика реалізації проектів демонструє слабе усвідомлення потреби інформаційної підтримки ТКС, або ж її відверте ігнорування чи формальне ставлення до неї насамперед з українського боку.

Ключові слова: транскордонна співпраця, інформаційне забезпечення, Євро регіон "Буг".

Yuskiv B. Features of Ukrainian and Belarus trans-border projects information assurance. The article deals with information assurance of the trans-border cooperation projects in the "Bug" Euroregion. The analyzed web-site shows that projects realization practice demonstrates lack of understanding the need of information assurance of the trans-border cooperation, as well as its total ignorance or extremely formal approach by Ukrainian side.

Key words: trans-border cooperation, information assurance, "Bug" Euroregion.

Постановка наукової проблеми та її значення. Важливою складовою ТКС є її інформаційна підтримка. Без належного інформаційного забезпечення процеси такого співробітництва можуть бути не лише недостатньо ефективними, а й часто призводити до неочікуваних і негативних результатів. Під *інформаційним забезпеченням ТКС* ми розуміємо "цілеспрямовану діяльність зацікавлених суб'єктів, пов'язану зі збором, фіксацією, обробкою, накопиченням, зберіганням і використанням відомостей, повідомлень, будь-яких інших даних, необхідних для повноцінного й ефективного функціонування цих суб'єктів з метою реалізації функцій ТКС. У конкретному

випадку інформаційне забезпечення може реалізуватися у формі державної інформаційної політики з відповідного кола проблем" [1, с.42]. В Україні, на жаль, належної уваги до інформаційного забезпечення ТКС не приділяється.

Аналіз останніх досліджень проблеми. Проблеми розвитку ТКС протягом тривалого часу є предметом особливої уваги багатьох науковців. Однак чимало проблем і досі залишаються поза увагою науковців, зокрема ті, що мають більше практичний характер.

Тому *мета* нашого дослідження полягає вивченні досвіду реалізації інформаційної підтримки ТКС України на прикладі Єврорегіону "Буг", у якому, окрім України, беруть участь наші польські та білоруські сусіди.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Учасниками Єврорегіону "Буг" здійснено ряд вагомих проєктів і програм, спрямованих на розвиток бізнесу, гуманітарної сфери, розбудову кордону та створення прикордонної інфраструктури, охорону навколишнього середовища, розвиток місцевого самоврядування та інше. Серед них варто відзначити [2]: створення в Луцьку банку із стовідсотковим польським капіталом "ПЕКАО" (Україна) ТзОВ, Міжнародного інституту суспільної географії і менеджменту, пізніше трансформованого у факультет міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету ім. Л. Українки, запровадження вперше в державі процедури спільного митного і прикордонного контролю на міжнародному автомобільному пункті пропуску "Устилуґ–Зосин", створення колегіуму українсько-польських університетів тощо.

Завдання інформаційне забезпечення Єврорегіону "Буг" визначено у відповідній Програмі ТКС [3, с.67-71]. Згідно з Програмою, за діяльність щодо інформування та реклами, яка має на меті розширення можливостей участі в Програмі, відповідає Спільний орган управління. Для цього розроблено *План інформування та комунікації*, складено бюджет у рамках технічної допомоги. Основною метою Плану є забезпечення для бенефіціарів, потенційних заявників і громадськості широкого доступу до інформації про Програму ТКС Польщі–Білорусі–України 2007-2013 рр. і джерелах її фінансування, і водночас – зміцнення співпраці партнерів і найбільш ефективної реалізації Програми.

Мета досягається за допомогою:

- забезпечення розширеного і постійного інформування (про фінансування, цілі, пріоритети, заходи, проектні пропозиції);

- регулярне інформування громадськості стосовно рівня реалізації Програми (зокрема, результати підтримки та реалізації спільних проектів);

- використання візуальної ідентифікації діяльності, яка фінансується з боку ЄС.

Проаналізуємо, як виконуються реалізуються ці заходи на прикладі Інтернет-сторінок.

Розпочнемо з польських ресурсів. Вважається, що офіційним сайтом Єврорегіону "Буг" є сайт польських учасників [4]. Коли зважити на його зміст, то це – розповідь про діяльність "Єврорегіону "Буг", однак більшою мірою – з польського боку. У структурі сайту такі логічні компоненти:

- поточні події ("Актуальне" – стартова сторінка);

– матеріали Асоціації самоврядувань "Євро регіон Буг", яка об'єднує більшістю органи місцевого самоврядування Люблінського воєводства;

– матеріали партнерських проектів підтримки транскордонних ініціатив;

– проект "ISO 9001 в адміністрації місцевого самоврядування Східної Польщі";

– транскордонна співпраця "Євро регіон "Буг";

– інша додаткова та службова інформація.

Розділ поточних подій включає різного роду інформацію про події, пов'язані з діяльністю Євро регіону, повідомлення та оголошення, коротку аналітичну інформацію. Розділ про діяльність Асоціації самоврядувань "Євро регіон Буг" є найбільш повним. Асоціація представляє собою об'єднання органів місцевого самоврядування Люблінського воєводства, яке було зареєстроване в 2005 р. для реалізації завдань Євро регіону "Буг" з польського боку. Цікавим виглядає також розділ, який носить назву "Нас запросили", у якому представлено різного роду зустрічі, конференції, круглі столи тощо, у яких брали участь представники Асоціації. Третій розділ присвячений спільній реалізації партнерських проектів. У Євро регіоні "Буг" партнерами з країн-учасниць розроблені програми підтримки транскордонних ініціатив у Євро регіоні Буг, спрямовані на підтримку існуючих і заохочення та розвиток нових ініціатив польсько-білоруського і польсько-українського ТКС. Спільна діяльність відбувалась у рамках транскордонних проектів за спільного фінансування Норвезького фінансового механізму, Програми добросусідства Польща–Білорусь–Україна INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004-2006, промоційної програми Європейського Союзу PHARE для держав Центрально-Східної

Європи. Про це йде мова на сторінках. Четвертий розділ представляє проблеми власне ТКС Єврорегіону "Буг". Тут маємо загальну інформацію про Єврорегіон, базові документи та статут співпраці, членів органів управління Єврорегіону з трьох країн на різних рівнях. Зауважимо, що сайті присутня окремо виділена сторінка англійською мовою, яка, однак, обмежується лише загальною інформацією про Єврорегіон "Буг" та історію його виникнення.

Ситуація в Білорусі є набагато цікавішою. Тут маємо три сайти, безпосередньо пов'язані з Єврорегіоном "Буг": 1) транскордонна інформаційно-контактна платформа "ТРИК"; 2) єдина інформаційна система взаємодії населення та органів влади транскордонного регіону Брест–Люблін; 3) Єврорегіони Білорусі.

Сайт "Транскордонна інформаційно-контактна платформа "ТРИК" (TRiC – contacts without borders)" [5] є предметом діяльності першого в Білорусі спеціалізованого транскордонного інформаційного центру, створеного в рамках однойменного проекту за програмою TACIS ЄС "Сприяння розвитку транскордонної співпраці" і за активної участі німецьких і польських партнерів. До основних сервісних інформаційних функцій, які виконує сайт, належать: – інтенсифікація прикордонного співробітництва шляхом надання практичної інформації про візовий режим, перетин кордону, а також забезпечення актуальної інформації щодо соціально-економічного розвитку прикордонного регіону Прибужжя (Брест – Бяла Подляска); – надання консультативно-методичної допомоги з підготовки проектів міжнародної технічної допомоги ЄС; – налагодження контактів і пошук потенційних партнерів; – доповнення до діяльності Єврорегіону "Буг" з акцентом на

прикордонну територію; – організація бізнес-зустрічей, конференцій і семінарів з прикордонної тематики, а також ділового відвідування значних заходів на території Польщі. Матеріали на сайті подаються трьома мовами – російською, польською, англійською.

Другий сайт також створено в рамках проекту Брестського транскордонного інфоцентру [6]. Його основна мета – підвищення поінформованості мешканців прикордонних регіонів Брестської області та Люблінського воєводства про можливості ТКС. Структура сайт досить проста: домашня сторінка, Брест, Люблін, новини з Бреста і Любліна, контакти. Інформація, яка стосується Бреста і Любліна практично ідентична: інвестиційна діяльність; державні та міські органи і служби; підприємства, організації і заклади; обліково-реєстраційні служби; соціальні послуги; банківські, страхові і побутові послуги; юридичні послуги, органи юстиції та правосуддя; порядок створення і реєстрації підприємств; перетин кордону, візовий режим; розміщення, торгівля і громадське харчування; довідкова інформація; галерея. Сайт надає можливість доступу до інформації в трьох ідентичних версіях – російською, польською та англійською мовами.

Єврорегіон "Буг" також представлений на загальнобілоруському сайті "Єврорегіони Білорусі" [7]. На сторінці, присвяченій Єврорегіону "Буг", подається загальна інформація про це транскордонне об'єднання, про природні, економічні та логістичні особливості регіону, структуру управління об'єднанням, відповідні контактні дані керівного складу його учасників, розповідається про напрями діяльності та реалізовані проекти за міжнародними програмами, джерела

фінансування проектів тощо. Тексти подаються російською та англійською мовами.

З українського боку наші пошуки приводять до плачевного результату. Мова навіть не йде про хоча б який-небудь український сайт Єврорегіону "Буг". На сьогодні маємо посилання з Вікіпедії на неіснуюче повідомлення про Єврорегіон "Буг" на сайті посольства України в Польщі. Детальніший розгляд матеріалів сайту виводить нас на іншу статтю про міжрегіональне співробітництво між Україною та Польщею, у тексті якої лише один абзац присвячений Єврорегіону "Буг" [8]. Лише на сайті Волинської обласної державної адміністрації маємо досить обширний матеріал під назвою "Транскордонне об'єднання "Єврорегіон БУГ" [2], щоправда датований трьома роками тому – 4 лютого 2011 р.

Висновки. З теоретичної і практичної точки зору інформаційне забезпечення є важливим аспектом проектів транскордонної діяльності в рамках Єврорегіонів. Це підтверджується відповідно науковцями і самими учасниками ТКС у програмних документах. Однак досвід реалізації інформаційної підтримки ТКС Єврорегіону "Буг" демонструє недостатнє усвідомлення такої потреби, або ж її відверте ігнорування чи формальне ставлення до неї насамперед з українського боку.

Джерела:

1. Інформаційне забезпечення транскордонної співпраці України: теоретичні аспекти: колективна монографія / А.М.Митко, Б.М.Юськів, Н.П.Карпчук та ін.; наук. ред.. Є.Б.Тихомирова. – Луцьк-Вежа, 2013. – 238 с.

2. Волинська обласна державна адміністрація: Головна > Підрозділи органів влади > Департаменти, управління та інші

структурні підрозділи облдержадміністрації > Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції > Про управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції > Єврорегіон "Буг" [Електронний документ]. – Режим доступу:

http://www.voladm.gov.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=429 [2014-05-20].

3. Програма трансграничного сотрудництва Польша-Беларусь-Україна 2007-2013 [Електронний документ]. – 98 с. – Режим доступу: http://www.pl-by-ua.eu/upload/ru/PL-BY-UA%20_Ru.pdf [2014-05-20].

4. Związek Transgraniczny Euroregion Bug. Stowarzyszenie Samorządów Euroregion Bug [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://euroregionbug.pl/> [2014-05-20].

5. ТРИК – трансграничная информационно-контактная платформа [Електронний документ] / Брестский трансграничный инфоцентр. – Режим доступу: <http://tric.info/index.php> [2014-05-20].

6. Единая информационная система взаимодействия населения и органов власти трансграничного региона Брест – Люблин [Електронний документ] / Брестский трансграничный инфоцентр.. – Режим доступу: <http://brest-lublin.info/index.php/ru/> [2014-05-20].

7. Еврорегионы Беларуси [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://beuroregion.by> [2014-05-20].

8. Посольство України в Польщі: Головна > Україна та Польща > Міжрегіональне співробітництво > Міжрегіональне співробітництво між Україною та Польщею [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://poland.mfa.gov.ua/ua/ukraine-pl/regions> [2014-05-20].